

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

§. 1. De positivo destructore rei alienæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

dum is scit prædium non esse suum, atque aded nec fructus, & tamen absolute, & sine conditione consumit, injuste agit; & quidem, interpretative, contra illum, cuius est re vera res.

Dixi (regulariter) nam si hoc animo explicito, vel implicito quis affectus esset: Quia hi fructus sunt Petri, verbi gratia; Principis, ideo eos accipio, & consumo, nam si essent Pauli, vel alterius privati, non acciperem, nec consumerem: tunc certe si fructus de facto sunt Pauli, non esset is injustus, nec respectu Pauli, nec respectu Petri Principis, propter argumentum factum ex de Lugo tom. 1. de iust. d. 17. sect. 3. num. 78. sine, (lege ita. Sancti. loc. cit. num. 157. Molin. ab eodem citatum; & eundem de Lugo d. 7. ibid. sect. 3. num. 25. 26. & 27. quæ ego auctori sup. lib. 6. cap. 4. §. 3. n. 1.) & consequenter non esset obligatus ad restitutionem ex injusta acceptione, ex probabilis opinione, de qua in simili dixi superius, lib. 6. c. 4. §. 3. a num. 30.

3. Tertia Dubitatio: Quid, si meus Prædecessor mala fide laboravit, at ego bonam habui, nocebitne mihi fides hæc mala prædecessoris?

Respondeo; Communis est Doctrina, nocituram tibi, si es successor universalis, non verò si sis particularis; Universalis successor est, verbi gratia, hæres, qui in omnibus succedit Testatori defuncto. Particularis est verbi gratia, legatarius, & quilibet, qui ab aliquo habet, emit, dono accipit aliquam rem. Ita Sanchez loco citato n. 155. de Lugo disp. 17. cit. num. 79. alique Jurisperiti ab iisdem citati. Ratio autem hujus communis doctrinae esse debet, quia hæres, verbi gratia, universalis repræsentat personam Testatoris, possidetque omnia ejus bona eo modo, quo ipse Testator possidebat, nam propterea obligatur, saltem juxta vires hereditatis, ad omnia Testatoris debita, sed Testator habebat sua bona obligata propter ejus malam fidem vero domino, illique debebat eos fructus, mala fide consumptos restituere, ergo & restituere debet ejus successor: saltem, ut dictum est, juxta vires hereditatis. Hæc autem representatio cum non adsit in successore particulari, si ipse bona fidei titulo, ut supponimus, valatur, cur ab aliena fide mala premendus sit? Non ergo obligabitur ex injusta acceptione, sed solum ex re accepta.

CAPVT IV.

De tertia Radice Restitutionis, quæ est injusta Damificatio, seu Læso.

1. Qui obligatus ad restitutionem ex præcedentibus radicibus fuit, aliquid sive bona, sive mala fide usurpavit: nam ideo possessor vocari potuit, necne verò de eo loquimur, qui contra rem alienam sine ejusdem rei usurpatione, injuriam præfert. Id, quod sit vel positivè rem destruendo, ut si quis segetes alienas comburat, alienum argentum in mare proiciat, simile quid faciat: vel positivè impediendo, ut si quis proximum injustè impediatur, ne suas res temporales, sua legata, suas hereditates consequatur.

§. I. De positivo destructore rei alienæ.

1. Hic locus esset explicandi, quanam culpa requiritur ad pariendam obligationem in eo, qui rei alienæ damnum infert; Theologicæ, an Juridicæ? Vide sup. c. 2. §. 4. Rursus gravissime, an levis? Vide sup. cap. 2. §. 5. Deinde quodnam damnum, indirectumne, an directum? Vide sup. lib. 6. cap. 4. §. 1. Denique à quonam illatum à se, an etiam à servo, à filio, ab animalibus suis? Vide sup. ibid. §. 2. sed quia de his per aliam occasionem plenè disputavimus, hic satis sit ea, quæ supersunt, insinuare.

2. Quoad hæc ergo damnificationem, hæc noceatur: Qui per culpam injustitiam rem alienam accipit, vel deteriorem reddidit, non solum debet restituere valorem rei, ejusque fructus, sed etiam omne damnum, quod emergit, ac omne luctum, quod cessat ex ejusmodi læsione. Ratio regulæ est, quia alioquin non induceretur æqualitas quæ per suam injustitiam tione per damificante inducitur.

3. Dictum est primò, (per culpam injustitiam) gravem Theologicè, modo satis explicato, sup. c. 2. §. 4.

4. Dictum est secundò (destructore, vel deterioratore) utique directè, & ut causa per se nam quid sit damnum, sit indirectè destructio, & per accidens, sup. lib. 6. c. 4. §. 1.

5. Dictum est tertio, (valorem rei) quanti valebat, sive in re, sive in spe, quando à te destructum, nam secundum illum valorem domino damnum inferri solet. Quod si solum rem deteriorem reddidisti, debet duntaxat, quanti æstimatur deterioratio: sic enim inducitur æqualitas.

6. Dictum est quarto (ejusque fructus) id, quod applicabitur mox num. 9.

7. Dictum est quinto (omne damnum &c.) enim toties causa supponitur esse injusta damificatio.

8. Dictum denique (ex læsione) intellige tamquam ex causa per se, nec solum, ut modò dixi, tamquam occasione per accidens: id, quod iterum notasse legimus, non est.

9. Vnum jam superest explicandum: Valor rei considerari in duplici statu, nimirum præsentis, vel futuro, potest: Occidisti; v. g. hodie pullum equi, quod prædicta spe futuri eventus, deductis expensis, laboribus & æstimatione periculi, valet v. g. nunc decem aureis, estque valor præsentis temporis. Idem verò equum, permansit usque ad perfectam ætatem, qui generosioris stirpis, valiturus erat centum aureis: Hic valor est futuri temporis. Pari modo seges hæc, quam hodie mense Martij combussisti, cum tota spe futuri fructus valet propter expensas, pericula consuetæ, &c. juxta experti viri, decem aureis: at mense Augusti autem collecta seges valebit centum. Queritur jam, An destructor equi, vel destructor segetis restituere teneatur nunc decem, an centum? Respondeo, communem esse sententiam, teneri duntaxat decem; sive per malitiam, sive per negligentiam moraliter culpabilem occideris, vel incendis. Ita S. Thomas. 2. 2. quest. 62. art. 4. Molina. 2. 2. q. 726. num. 4. Less. cap. 12. dub. 19. Diana. part. 1. tract. 6. q. 1. cell. res. 6. Petrus Navar. Less. apud Dicitur lib. 2. de iust. tract. 2. d. 2. dub. 6. num. 116. & 117. Ceterum Sotum, & Salonium, putantes: si per malitiam, restituendum esse pretium, quod erit in re, si per negligentiam, esse restituendum pretium, quod est in spe. Ratio communis est, quia justitia solum exigit, ut restituatur, quantum ablaturum est: sed tu, per illam occasionem equi, & per combustionem segetis, solam abstulisti, quanti tunc valebant equus, & seges, necpe aureos decem, ergo hos duntaxat restituere debes. Non negat tamen hæc communis opinio, ex alio capite, te aliquando plus debere restituere nempe, quia læsa causa damni emergentis, vel lucri cessantis dominus. Si enim propter dictum incendium segetum, sterilitas inducta esset frumenti, unde dominus, vel etiam alii coacti essent ad emendum carius annonam, id tamen debes reddere, nam tunc hujus totius damni tu iniqua causa fuisti.

10. Obiciet quis: At etiam tu iniqua causa fuisti, cur dominus non habuerit suo tempore equum valentem centum aureis, atque aded, ut cessaverit domino hoc lucrum: ergo etiam hoc centum ei restituere oportebit deducta æstimatione periculorum, deductis expensis, quas in alendo equo dominus fecit. Confirmatur: nam etiam sic, si furatus fuisses pecuniam à domino, deberes eidem restituere tam pecuniam

¶ Quod id facias sine vi, vel fraude, sed precibus
consilio, &c. quamvis motus ab animo lædendi cum
in cuius favorem condendum fuisset, v.g. testamentum
obspices interitus contra Charitatem, ut peccaret Ju-
daea, qui reum morte dignum ex odio condemnaret: nō

FF 2